

ЗАЈЕДНИЧКЕ АКЦИЈЕ РАЧАНСКЕ И ЦРНОГОРСКЕ ЧЕТЕ

После налада Немаца и албанских балиста на Рачанску партизанску чету на Тари, у близини манастира Раче, чета се пребацила на Зарошке планине. Ту смо се састали са Црногорском партизанском четом. Она је била смештена на положају који мештани зову Гњила присека.

Црногорска партизанска чета била је тада малобројна, зато је руководство двеју чета одлучило да јој се привремено прикључи једна десетина Рачанске чете. Тако је десетина у којој сам се и ја налазио придодата Црногорској чети.

У Црногорској партизанској чети упознао сам друга Јожу Баруха.

Јожа Барух био је нешто нижег раста, црномањаст, кратковид и због тога је носио иаочаре с великим сочивима. Покрајински комитет Комунистичке партије Србије послао га је у околину Косјерића ради организације устанка у црногорском срезу. Био је веома образован. Знао је да се на веома леп и присан начин опходи према свим људима. Привлачио је својим великим знањем. Ја сам био веома радознао и сваки час сам запиткивао за разне ствари. Њему није било тешко да одговара, чак му се то и допадало и он је пажљиво слушао како сам описивао свој раднички живот, своје незгоде из френтерског живота, сукобе са газдама, жандармима и полицијом. За мене је, поред осталог, велика част била што су Јожа Барух и још неки другови из руководства ЈДрногорске чете тражили да ја за стално пређем у Црногорску чету. Руководство Рачанске чете није се с тим сложило па се моја десетина касније поново вратила у Рачанску чету.

У нападу на Бајину Башту учествовала је и Црногорска чета. Уочи тог напада политички комесар Рачанске чете Душан Вишић ишао је на неко саветовање и вратио се пред сам напад на Бајину Башту. Нашао је Јожу Баруха, издвојили су се и почели о нечем разговарати. Видим да је Јожа одједном постао узнемирен. Не може да задржи сузе.

Пришао сам касније да питам Јожу шта се догодило и због чега је заплакао. Рече ми да му је Вишић донео тужну вест: брат

Иса погинуо је на Дрежничкој градини. Јојин брат Иса дошао је заједно с њим у ужички крај ио истом задатку. Имали су још једног брата, за кога Јожа тада није знао ни где се налази. Испричао ми је тада да му је један брат од стрица погинуо у шпанском грађанском рату. . . „Један по један нестајемо! . . . Можда ћу и Ја завршити баш у овој борби! . . . /” — вели после краће паузе.

Покушао сам да га некако утешим, али ми није полазило за руком.

Сутрадан је извршен напад на Болницу у Бајиној Башти где су се били утврдили Немци. По расиреду ја сам се нашао на левом крилу Рачанске чете, а Јожа Барух на десном крилу Црногорске чете. У ствари, били смо готово један крај другог. Док смо водили борбу с Немцима, с леђа су нас изненада напали четници из Љубовије. Том приликом Јожу је у руку погодио дум-дум метак. Рана је била велика и много је крварила. Пришао сам, узео га испод здраве руке и повео до једне куће. Затражио сам од сељака нешто да превијем рану. Сељак, неки Томо звани „Галама”, почео је чак да се дере и да нас тера. Био сам присиљен да на њега уперим пушку и тек тада смо некако превили Јожину рану. И управо тада видим да наши одступају од Болнице. Једна наша група нас је штитила док смо се и ми повукли. Обгрлио сам Јожу око паса и повео га. Он се због болова и великог излива крви тешко кретао. Ипак сам успео да га извучем из опасне зоне.

Барухова рана била је доста тешка зато је донета одлука да се он илегално упути на лечење у ужичку болницу под именом Авдо, тобоже из неке усташке јединице.

Када смо 24. септембра 1941. године ослободили Ужице, одмах сам отишао у ужичку болницу да потражим и обиђем Јожу Баруха. Био је готово прездравио и очекивао је да га ускоро отпусте из болнице. Веома се обрадовао мојој посети, а нарочито ослобођењу Улсица. Говорио је: „Срећан сам што сам дочекао да видим партијске заставе у ослобођеном Ужицу!”

При поласку ме замолио да га опет посетим ако ускоро не изиђе из болнице. Ја сам, међутим, пребачен на ваљевски положај и обећање нисам могао испунити.

После извесног времена био сам контузован па сам упућен на лечење у ужичку болницу. Тамо сам најпре срео рањеног Спасана Јовановића. Веома сам се изненадио кад сам од њега дознао да је Јожа Барух још увек у болници. Одмах сам отишао да га нађем. Био је већ у агонији. Није могао да говори. Учинио ми се да ме ипак познаје јер је окренуо главу према мени кад сам се јавио. . . Те ноћи Барух је у тешким мукама преминуо. Пошто се нешто слично догађало и са другим рањеницима, остала је јака сумња да их је на неки иеобјашњен начин тровао лекар Брачинац, који је важио за немачког сарадника и шпијуна.

Новак ГАЈИЋ ПАПО